

- بهبود فضای کسب و کار، افزایش رقابت و حمایت از حضور فعال بخش غیردولتی

- اهتمام به انضباط مالی و بودجه‌ای و تعادل بین منابع درآمدی (غیرنفتی) و مصارف هزینه‌ای دولت و هدایت منابع نفتی به سمت سرمایه‌های زاینده اقتصادی

- تقویت قانون‌گرایی، انضباط اجتماعی، وجدان کاری، خودباوری، روحیه کار جمعی و تعاون، ابتکار، درستکاری، قناعت، پرهیز از اسراف و اهتمام به ارتقای کیفیت در تولید

- بازنگری در وظایف دستگاه‌های ملی و استانی با جهت‌گیری کاهش تصدی‌گری دستگاه‌های ستادی و تفکیک کامل وظایف حاکمیتی از تصدی‌گری

- اصلاح نظام اداری و قضایی در جهت افزایش تحرک و کارایی، کوچک‌سازی دولت، تمرکززدایی از حوزه‌های اداری و اجرایی، پاسخ‌گویی، تکریم، بهبود خدمت‌رسانی به مردم، تامین کرامت و معیشت کارکنان و ارتقای سلامت اداری، به‌کارگیری مدیران و قضات لایق و امین و تامین شغلی آنان، حذف یا ادغام مدیریت‌های موازی، پیشگیری از فساد اداری و مبارزه با آن و تنظیم قوانین مورد نیاز

تدوین لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور در شرایطی آغاز شد که لایحه برنامه پنج‌ساله پنجم در حال طی مراحل قانونی خود بود. با توجه به تنفیذ قانون برنامه چهارم در قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور، سال ۱۳۹۰ نخستین سال برنامه پنج‌ساله پنجم تلقی می‌گردد. از این رو، لایحه بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور با توجه به دستاوردهای برنامه چهارم توسعه و برای نیل به اهداف قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی نظام، به‌ویژه سیاست‌های کلی ابلاغی برنامه پنجم توسعه و احکام برنامه پنجم، با راهبردهای اساسی و جهت‌گیری کلی زیر تهیه و تدوین گردید:

- ایجاد درک مشترک از چشم‌انداز بیست‌ساله و تقویت باور و عزم ملی برای تحقق آن

- فراهم کردن زمینه‌های لازم برای تدوین الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت

- ارتقای بهره‌وری کل عوامل و نیروی کار، سرمایه و انرژی

۱۱-۱- کلیات اجرای بودجه

در محاسبات قانون بودجه سال ۱۳۹۰، قیمت هر بشکه نفت خام صادراتی ۸۱/۵ دلار در نظر گرفته شد. قیمت مذکور در سال‌های ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ به ترتیب ۳۷/۵ و ۶۵ دلار بود. همچنین، بودجه کل کشور در سال مذکور بر پایه نرخ ارز محاسباتی هر دلار ۱۰۵۰۰ ریال و در سال ۱۳۸۹ هر دلار ۹۸۵۰ ریال تنظیم گردید. علاوه بر این، طبق جزء (ب) بند ۱ ماده واحده قانون بودجه، وزارت نفت از طریق شرکت‌های دولتی تابعه ذی‌ربط مکلف شد کلیه منابع و دریافت‌های حاصل از صادرات نفت خام و میعانات گازی را به هر صورت، پس از کسر بازپرداخت‌های بیع متقابل به عنوان علی‌الحساب پرداخت‌های موضوع این بند بلافاصله به طور مستقیم از طریق بانک مرکزی به حساب‌های مربوط در خزانه‌داری کل کشور واریز و در مقاطع سه‌ماهه پس از تصویب کارگروه موضوع این بند، خزانه‌داری کل کشور با وزارت نفت از طریق شرکت دولتی تابعه ذی‌ربط تسویه حساب کند. بانک مرکزی مکلف شد از وجوه حاصله هر ماه با اعلام خزانه به ترتیب ۱۴/۵ درصد سهم وزارت نفت از طریق شرکت‌های تابعه ذی‌ربط با احتساب بازپرداخت‌های بیع متقابل و ۲۰ درصد سهم صندوق توسعه ملی را به حساب‌های مربوط واریز نماید و پس از تحقق سهم درآمد عمومی دولت با فروش مبالغ ارزی به نرخ روز ارز معادل ۵۳ میلیارد دلار مربوط به ردیف ۲۱۰۱۰۱ مندرج در جدول شماره ۵ قانون بودجه و دو درصد وجوه حاصل از صادرات نفت خام موضوع ماده ۱۳۲ قانون برنامه پنجم توسعه موضوع ردیف ۲۱۰۱۰۹ مازاد ارز حاصله را پس از تامین مصارف موضوع بند ۲ قانون بودجه و اعمال تبصره‌های آن به حساب ذخیره ارزی واریز نماید.

- قطع وابستگی اعتبارات هزینه‌ای دولت به درآمدهای نفت و گاز تا پایان برنامه پنجم توسعه
- ایجاد ساختارهای مناسب برای ایفای وظایف حاکمیتی (سیاست‌گذاری، هدایت و نظارت)
- فراهم کردن زمینه‌های لازم برای تهیه بودجه به روش عملیاتی
- برقراری ارتباط کمی و کیفی میان برنامه پنج‌ساله و بودجه‌های سالانه با سند چشم‌انداز با رعایت شفافیت و قابلیت نظارت
- سالم‌سازی فضای فرهنگی، رشد آگاهی‌ها و فضایل اخلاقی، تعمیق ارزش‌ها، باورها و فرهنگ مبتنی بر هویت اسلامی- ایرانی، اعتلای معرفت دینی و تقویت هنج‌های فرهنگی و اجتماعی با اصلاح یا تقویت ابزارهای فرهنگی و حمایت از بخش غیردولتی
- تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در عرصه‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی
- کارآمدسازی نظام آموزشی کشور برای تامین منابع انسانی مورد نیاز جامعه
- تاکید بر استفاده از تمام روش‌های امکان‌پذیر در واگذاری‌ها نظیر واگذاری مدیریت به منظور کاهش بار مدیریتی دولت در تصدی‌گری‌ها و
- عدم حضور دولت در فعالیت‌های خارج از صدر اصل ۴۴ قانون اساسی اعم از مالکیت، مشارکت، سرمایه‌گذاری و مدیریت.

کادر شماره ۱- ماده ۸۴ و ۸۵ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه

ماده ۸۴- صندوق توسعه ملی که در این ماده صندوق نامیده می‌شود با هدف تبدیل بخشی از عواید ناشی از فروش نفت و گاز و میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی به ثروت‌های ماندگار، مولد و سرمایه‌های زاینده اقتصادی و نیز حفظ سهم نسل‌های آینده از منابع نفت و گاز و فرآورده‌های نفتی تشکیل می‌شود.

صندوق در تهران مستقر است و در تهران و سایر نقاط کشور شعبه‌ای نخواهد داشت. اموال و دارایی‌های این صندوق متعلق به دولت جمهوری اسلامی ایران می‌باشد. این ماده در حکم اساسنامه صندوق است.

الف- ارکان صندوق عبارتند از:

۱- هیات امنای

۲- هیات عامل

۳- هیات نظارت.

ب- هیات امنای به عنوان بالاترین رکن صندوق، دارای وظایف و اختیارات زیر است:

۱- راهبری، تعیین سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها

۲- تصویب شرایط و نحوه اعطای تسهیلات برای تولید و سرمایه‌گذاری به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی

۳- تصویب نظام‌نامه‌ها، برنامه‌های راهبردی، بودجه سالانه، صورت‌های مالی و گزارش عملکرد صندوق

۴- انتخاب رئیس و سایر اعضای هیات عامل مطابق بندهای (د) و (ه)

۵- عزل رئیس و اعضای هیات عامل با پیشنهاد هریک از اعضای هیات امنای و تصویب هیات امنای

۶- اتخاذ تصمیم درباره ارجاع دعوی به داوری و صلح دعاوی با رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی

۷- تعیین انواع فعالیت‌های مورد قبول و واجد اولویت پرداخت تسهیلات در بخش‌ها و زیربخش‌های تولیدی و خدماتی زاینده

و با بازده مناسب اقتصادی

۸- تعیین حداقل نرخ بازده مورد انتظار از منابع صندوق و همچنین نرخ بازده مورد قبول طرح‌های تولیدی و سرمایه‌گذاری

برای پرداخت تسهیلات و تعیین نرخ سهم مشارکت در طرح‌های سرمایه‌گذاری به نحوی که میانگین این نرخ‌ها کمتر از متوسط نرخ بازده سپرده‌های بانک مرکزی در بازارهای خارجی نباشد.

ج- هیات امنای

ترکیب اعضای هیات امنای به شرح زیر است:

۱- رئیس‌جمهور (رئیس هیات امنای)

۲- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور (دبیر هیات امنای)

۳- وزیر امور اقتصادی و دارایی

۴- وزیر کار و امور اجتماعی

۵- وزیر نفت

۶- رئیس‌کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ادامه کادر شماره ۱- ماده ۸۴ و ۸۵ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه

- ۷- رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران به عنوان عضو ناظر و بدون حق رای
- ۸- رئیس اتاق تعاون ایران به عنوان عضو ناظر و بدون حق رای
- ۹- دو نفر نماینده از کمیسیون‌های اقتصادی و برنامه و بودجه و محاسبات به انتخاب مجلس شورای اسلامی
- ۱۰- دادستان کل کشور.
- تبصره ۱- جلسات هیات امنای حداقل سالی دو بار تشکیل می‌شود.
- تبصره ۲- جلسات هیات امنای با حداقل دو سوم اعضای صاحب رای رسمیت یافته و تصمیمات آن با حداقل پنج رای اتخاذ می‌گردد.
- تبصره ۳- روسای هیات عامل و هیات نظارت بدون حق رای می‌توانند در جلسات هیات امنای شرکت نمایند.
- تبصره ۴- هرگونه تصمیم هیات امنای در مورد تصویب ترازنامه و صورت‌های مالی صندوق و نیز انتصاب رئیس و اعضای هیات عامل در روزنامه رسمی کشور و نیز یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار به انتخاب هیات امنای درج می‌گردد.
- تبصره ۵- دستور جلسه، تاریخ و محل جلسات هیات امنای توسط دبیر هیات امنای تعیین و حداقل پانزده روز قبل از تشکیل جلسه برای اعضای هیات ارسال می‌شود.
- تبصره ۶- بودجه ستاد صندوق به تصویب هیات امنای می‌رسد.
- د- به منظور اداره امور صندوق در چهارچوب مفاد اساسنامه و مصوبات هیات امنای، هیات عامل مرکب از پنج نفر از افراد صاحب‌نظر، باتجربه و خوش‌نام در امور اقتصادی، حقوقی، مالی، بانکی و برنامه‌ریزی با حداقل ده سال سابقه مرتبط و مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد توسط هیات امنای انتخاب و با حکم رئیس‌جمهور منصوب می‌شوند و دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشند:
- ۱- پیشنهاد فعالیت‌های مورد قبول و واجد اولویت پرداخت تسهیلات در بخش‌ها و زیربخش‌های تولیدی و خدماتی زاینده و با بازده مناسب اقتصادی به هیات امنای
- ۲- پیشنهاد موارد سرمایه‌گذاری در بازارهای پولی و مالی بین‌المللی و داخلی به هیات امنای
- ۳- تعیین چهارچوب قراردادهای عاملیت با بانک‌های عامل و تعیین مسئولیت‌ها و اختیارات بانک عامل در چهارچوب این قراردادها
- ۴- برقراری نظام حسابرسی داخلی و استقرار نظام کنترل‌های داخلی مناسب
- ۵- تایید صورت‌های مالی ارزی و ریالی و ارائه آن به هیات امنای
- ۶- ارائه پیشنهاد به هیات امنای در خصوص نظام‌نامه‌ها و شرایط و نحوه اعطای تسهیلات
- ۷- اتخاذ تصمیم نسبت به هرگونه اقدامی به نام صندوق در محدوده وظایف و اهداف مندرج در اساسنامه بجز آنچه تصمیم درباره آنها به صراحت در حوزه صلاحیت هیات امنای یا رئیس هیات عامل است مگر اینکه به هیات عامل تفویض شده باشد
- ۸- اتخاذ تصمیم راجع به کلیه اموری که توسط رئیس هیات عامل در محدوده اختیارات خود در دستور کار هیات عامل قرار می‌گیرد
- ۹- اجرای مصوبات هیات امنای

ادامه کادر شماره ۱- ماده ۸۴ و ۸۵ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه

- ۱۰- پیشنهاد ارجاع دعاوی به داوری، تعیین داور و صلح دعاوی به هیات امانا
 - ۱۱- افتتاح یا بستن حساب‌های ارزی در نزد بانک مرکزی و معرفی صاحبان امضای مجاز از بین اعضای هیات عامل، رئیس و سایر مدیران صندوق
 - ۱۲- انعقاد قرارداد با مشاور معتبر بین‌المللی در امور سرمایه‌گذاری و مهندسی مالی برای ارزیابی، بهبود و ارتقای عملکرد صندوق
 - ۱۳- سایر موارد ارجاعی از سوی هیات امانا.
- تبصره ۱- برکناری و قبول استعفای اعضای هیات عامل مشروط به تایید دو سوم اعضای صاحب رای هیات امانا خواهد بود.
 - تبصره ۲- اعضای هیات عامل باید تمام‌وقت بوده و هیچ‌گونه فعالیت اقتصادی و شغل دیگری به استثنای تدریس نداشته باشند. اعضای هیات عامل مشمول حکم مندرج در اصل یکصد و چهل و دوم (۱۴۲) قانون اساسی می‌باشند.
 - تبصره ۳- دوره تصدی هیات عامل پنج سال بوده و انتخاب مجدد اعضا بلامانع است.
 - تبصره ۴- کلیه اوراق بهادار، چک‌ها، سفته‌ها، بروات، قراردادهای و سایر اسناد تعهدآور با امضای دو عضو از سه عضو هیات عامل که توسط این هیات تعیین می‌شوند همراه با مهر صندوق معتبر خواهد بود.
 - تبصره ۵- تصمیمات هیات عامل با حداقل سه رای نافذ است.
- ه- رئیس هیات عامل که بالاترین مقام اجرایی صندوق است از بین اعضای هیات عامل توسط هیات امانا انتخاب و با حکم رئیس‌جمهور منصوب می‌شود. رئیس هیات عامل دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشد:
- ۱- ابلاغ و صدور دستور اجرای تصمیمات هیات عامل و نظارت بر حسن اجرای آن
 - ۲- تعیین دستور جلسه و اداره جلسات هیات عامل
 - ۳- اداره صندوق در چهارچوب مصوبات هیات عامل و هیات امانا
 - ۴- تهیه و تنظیم طرح‌ها و برنامه‌های اجرایی در حیطه فعالیت‌های موضوع صندوق
 - ۵- تهیه و تنظیم برنامه، بودجه، صورت‌های مالی صندوق و پیش‌نویس گزارش هیات عامل به هیات امانا
 - ۶- اداره امور داخلی صندوق، به‌کارگیری نیروی انسانی و انجام هزینه‌های جاری و اداری صندوق
 - ۷- تهیه و تنظیم گزارش عملکرد صندوق برای ارائه به هیات عامل حداقل هر سه ماه یک بار
 - ۸- نمایندگی صندوق در برابر اشخاص ثالث و کلیه مراجع داخلی و خارجی اعم از قضایی، اداری، ثبتی و مشابه آنها با حق توکیل به غیر ولو به طور مکرر
 - ۹- اقامه یا دفاع از دعاوی یا شکایات مربوط به امور صندوق اعم از حقوقی و کیفری با کلیه اختیارات مربوط به امور دادرسی بجز حق مصالحه و ارجاع امر به داوری
 - ۱۰- سایر امور ارجاعی از سوی هیات عامل.
- و- به منظور حصول اطمینان از تحقق اهداف صندوق و نظارت مستمر بر عملیات جاری آن و جلوگیری از هرگونه انحراف احتمالی از مفاد اساسنامه، خط‌مشی‌ها و سیاست‌ها، هیات نظارت با ترکیب رئیس دیوان محاسبات کشور، رئیس سازمان حسابرسی کشور و رئیس سازمان بازرسی کل کشور تشکیل می‌شود.

ادامه کادر شماره ۱- ماده ۸۴ و ۸۵ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه

- تبصره ۱- نظارت این هیات نافی وظایف قانونی دستگاه‌های نظارتی نظیر دیوان محاسبات و بازرسی کل کشور نخواهد بود.
- تبصره ۲- هیات نظارت دارای رئیس، نایب‌رئیس و دبیر خواهد بود که در اولین جلسه هیات نظارت انتخاب خواهند شد.
- ز- وظایف هیات نظارت:
- ۱- رسیدگی به صورت‌ها و گزارش‌های مالی صندوق و تهیه گزارش‌های موردی و ادواری برای هیات امناء و مجلس شورای اسلامی
- ۲- رسیدگی به صورت ریز دارایی‌ها، مطالبات، تعهدات و خلاصه حساب‌های صندوق و گواهی آنها برای انتشار در روزنامه رسمی کشور
- ۳- رسیدگی به عملکرد صندوق از لحاظ انطباق با موازین قانونی و اساسنامه و اهداف صندوق
- این هیات در ایفاء وظایف خود و بدون مداخله در امور جاری، کلیه اسناد و دارایی‌ها و حساب‌های صندوق را مورد رسیدگی قرار داده و می‌تواند به اطلاعات و مدارک و مستندات صندوق که لازم می‌داند دسترسی داشته باشد. این هیات موظف است گزارش نظارتی خود را هر شش ماه یک بار به هیات امناء و مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.
- تبصره- هیات نظارت می‌تواند برای حسابرسی از عملکرد صندوق از خدمات اشخاص حقیقی و حقوقی صاحب صلاحیت استفاده نماید.
- ح- منابع صندوق:
- ۱- حداقل معادل بیست درصد (۲۰٪) از منابع حاصل از صادرات نفت (نفت خام و میعانات گازی، گاز و فرآورده‌های نفتی) در سال‌های برنامه و تعیین مبلغ آن در قوانین بودجه سنواتی
- ۲- حداقل بیست درصد (۲۰٪) ارزش صادرات تهاتری اقلام فوق
- ۳- افزایش سهم واریزی از منابع بندهای ۱ و ۲ هر سال به میزان سه واحد درصد
- ۴- پنجاه درصد (۵۰٪) مانده نقدی حساب ذخیره ارزی در پایان سال ۱۳۸۹ و سال‌های بعد
- ۵- منابع قابل تحصیل از بازارهای پولی بین‌المللی با مجوز هیات امناء با رعایت قوانین مربوط
- ۶- سود خالص صندوق طی سال مالی
- ۷- درآمد حاصل از سود موجودی حساب صندوق در بانک مرکزی، معادل میانگین نرخ سود سپرده‌های بانک مرکزی در بازارهای خارجی با محاسبه و پرداخت هر سه ماه یک بار
- ۸- بیست درصد (۲۰٪) منابع موضوع جزء (د) بند ۴ قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور
- تبصره ۱- بازپرداخت اصل و سود تسهیلات پرداختی از محل صندوق توسعه ملی به حساب صندوق واریز و دوباره در جهت اهداف صندوق به کار گرفته می‌شود.
- تبصره ۲- حساب‌های صندوق فقط نزد بانک مرکزی نگهداری خواهد شد.
- ط- مصارف صندوق:
- ۱- اعطای تسهیلات به بخش‌های خصوصی، تعاونی و بنگاه‌های اقتصادی متعلق به موسسات عمومی غیردولتی برای تولید و توسعه سرمایه‌گذاری‌های دارای توجیه فنی، مالی و اقتصادی

ادامه کادر شماره ۱- ماده ۸۴ و ۸۵ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه

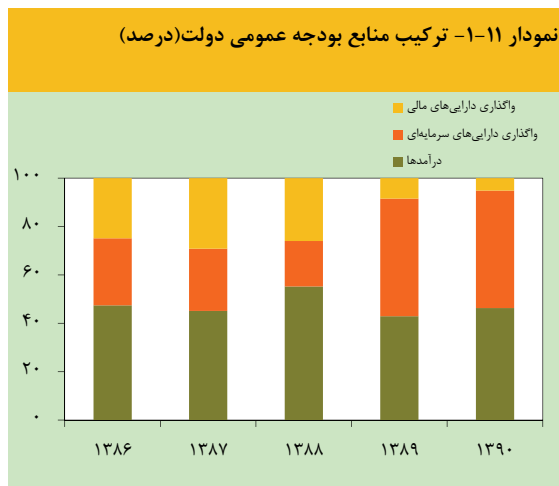
- ۲- اعطای تسهیلات صادرات خدمات فنی و مهندسی به شرکت‌های خصوصی و تعاونی ایرانی که در مناقصه‌های خارجی برنده می‌شوند از طریق منابع خود یا تسهیلات سندیکایی
- ۳- اعطای تسهیلات خرید به طرف‌های خریدار کالا و خدمات ایرانی در بازارهای هدف صادراتی کشور
- ۴- سرمایه‌گذاری در بازارهای پولی و مالی خارجی
- ۵- اعطای تسهیلات به سرمایه‌گذاران خارجی با در نظر گرفتن شرایط رقابتی و بازدهی مناسب اقتصادی به منظور جلب و حمایت از سرمایه‌گذاری در ایران با رعایت اصل هشتماد (۸۰) قانون اساسی
- ۶- تامین هزینه‌های صندوق
- تبصره ۱- استفاده از منابع صندوق برای اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و بازپرداخت بدهی‌های دولت به هر شکل ممنوع است.
- تبصره ۲- اعطای تسهیلات موضوع این ماده فقط به صورت ارزی است و سرمایه‌گذاران استفاده‌کننده از این تسهیلات اجازه تبدیل ارز به ریال در بازار داخلی را ندارند.
- تبصره ۳- اعطای کلیه تسهیلات صندوق صرفاً از طریق عاملیت بانک‌های دولتی و غیردولتی خواهد بود.
- ی- سایر مقررات:
- ۱- سهم عاملیت بانک‌ها در شرایط رقابتی متناسب با نرخ کارمزد و توان تخصصی و کارشناسی بانک‌ها توسط هیات عامل تعیین می‌شود.
- ۲- سهم صندوق از منابع موضوع جزء ۱ و ۲ بند (ح) این ماده ماهانه توسط بانک مرکزی به حساب صندوق واریز و در پایان سال مالی با توجه به قطعی شدن منابع تسویه می‌شود.
- ۳- پرداخت تسهیلات از محل منابع صندوق بدون تایید توجیه فنی، اقتصادی، مالی و اهلیت متقاضی توسط بانک عامل ممنوع است و در حکم تصرف غیر قانونی در اموال عمومی خواهد بود. ارزیابی گزارش‌های توجیه فنی، اقتصادی و مالی و احراز کفایت بازدهی طرح‌های سرمایه‌گذاری با لحاظ عامل خطرپذیری، به میزانی که از نرخ سود تسهیلات مورد انتظار اعلام شده توسط هیات امنای کمتر نباشد به عهده بانک عامل و به مثابه تضمین بانک عامل در بازپرداخت اصل و سود تسهیلات به صندوق است.
- صندوق، منابع مورد نیاز طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی، آب و منابع طبیعی را از طریق بانک عامل یا صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی به صورت ارزی و با سود انتظاری کمتر در اختیار سرمایه‌گذاران بخش قرار می‌دهد.
- ۴- مجموع تسهیلات اختصاص‌یافته از منابع صندوق با عاملیت بانک‌ها به موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های تابعه و وابسته در هر حال نباید بیش از بیست درصد (۲۰٪) منابع صندوق باشد.
- تبصره ۱- از نظر این ماده، موسسات و شرکت‌ها در صورتی غیر عمومی محسوب می‌شوند که حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) سهام یا سهم‌الشرکه آنها مستقیم یا با واسطه اشخاص حقوقی متعلق به اشخاص حقیقی باشد.
- موسسات و شرکت‌هایی که اکثریت مطلق سهام آنها متعلق به موسسات عمومی و عام‌المنفعه نظیر موقوفات، صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی و موسسات خیریه عمومی است از نظر این ماده در حکم موسسات و شرکت‌های وابسته به نهادهای عمومی غیردولتی هستند.

ادامه کادر شماره ۱- ماده ۸۴ و ۸۵ قانون برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه

- تبصره ۲- بنگاه‌های اقتصادی که صرف‌نظر از نوع مالکیت بیش از بیست درصد (۲۰٪) اعضای هیات مدیره آنها توسط مقامات دولتی تعیین می‌شوند از نظر این ماده دولتی محسوب می‌گردند و پرداخت از منابع صندوق به آنها ممنوع است.
- تبصره ۳- صندوق موظف است در توزیع منابع بین بخش‌های اقتصادی و استان‌ها، توازن منطقه‌ای را مد نظر قرار دهد.
- ۵- سال مالی صندوق از اول فروردین ماه هر سال تا پایان اسفند ماه همان سال است.
- ۶- صندوق در امور اداری، استخدامی، مالی و معاملاتی تابع این اساسنامه و قوانین موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و سیاست‌های پولی و ارزی می‌باشد.
- آیین‌نامه‌های لازم به پیشنهاد هیات امنای صندوق به تصویب هیات وزیران خواهد رسید و طبق اصل یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی اقدام خواهد شد.
- ۷- رئیس هیات عامل صندوق توسعه ملی موظف است هر شش ماه یک بار میزان منابع و مصارف و محل مصارف صندوق را به هیات امنای، هیات نظارت و مجلس شورای اسلامی گزارش نماید.
- ۸- هیات نظارت در صورت برخورد با تخلف و جرم در اجرای احکام این ماده حسب مورد مراتب را به مراجع صالحه اعلام می‌دارد.
- ۹- ترازنامه و حساب سود و زیان صندوق به همراه گزارش و اظهار نظر هیات نظارت باید حداقل پانزده روز قبل از تشکیل جلسه به هیات امنای تسلیم گردد.
- ۱۰- صدور هرگونه ضمانت‌نامه و پرداخت هرگونه تسهیلات از محل منابع صندوق فقط از طریق بانک‌های عامل اعم از دولتی یا غیردولتی و صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری بخش کشاورزی انجام می‌شود.
- ۱۱- تغییر در اساسنامه و انحلال صندوق تنها با تصویب مجلس شورای اسلامی است.
- ماده ۸۵-** فعالیت حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت موضوع ماده ۱ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۶/۳ با اعمال اصلاحات و تغییرات زیر تداوم می‌یابد:
- الف- عواید حاصل از صادرات نفت اعم از «نفت خام و میعانات گازی» به صورت نقدی و تهارتی و درآمد دولت از صادرات فرآورده‌های نفتی و خالص صادرات گاز در سال ۱۳۸۹ و سال‌های بعد پس از کسر مصارف ارزی پیش‌بینی شده در جداول قانون بودجه کل کشور و پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی به حساب ذخیره ارزی واریز می‌شود.
- ب- تامین کسری بودجه عمومی دولت ناشی از کاهش منابع ارزی حاصل از صادرات نفت خام، گاز و میعانات گازی نسبت به ارقام پیش‌بینی شده در قوانین بودجه سنواتی از محل حساب ذخیره ارزی مشروط بر اینکه از دیگر منابع قابل تامین نباشد با تصویب مجلس شورای اسلامی مجاز است.
- ج- پیگیری وصول اقساط و سود تسهیلات اعطایی از محل حساب ذخیره ارزی و واریز آن به حساب مزبور از طریق بانک‌های عامل به عهده دولت است.
- د- ایفای باقی‌مانده تعهدات حساب ذخیره ارزی به بخش‌های غیردولتی، خصوصی و تعاونی به عهده همین حساب است و ایجاد هرگونه تعهد جدید ممنوع است.

بودجه نیز (به استثنای هزینه‌های اختصاصی) معادل ۷۴/۷ درصد بابت پرداخت‌های هزینه‌ای، ۲۴/۶ درصد بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و ۰/۷ درصد بابت تملک دارایی‌های مالی تحقق یافت.

در سال ۱۳۹۰، درآمدهای دولت شامل درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها (به استثنای درآمدهای اختصاصی) به ۵۴۴۴۷۰/۴ میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم مصوب ۸۹/۳ درصد تحقق داشت. عملکرد مذکور در مقایسه با رقم مشابه سال قبل حدود ۴۱/۷ درصد افزایش داشت. از مجموع درآمدهای مذکور، ۳۵۹۴۵۱/۵ میلیارد ریال (۶۶ درصد) از محل درآمدهای مالیاتی و ۱۸۵۰۱۸/۹ میلیارد ریال (۳۴ درصد) از محل سایر درآمدهای دولت حاصل شد. نسبت‌های مزبور در سال ۱۳۸۹ به ترتیب ۷۴ و ۲۶ درصد بود.

ارقام عملکرد بودجه عمومی دولت در سال مورد بررسی نشان می‌دهد که منابع بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدهای اختصاصی) به ترتیب ۴۶/۳ درصد از محل درآمدها، ۴۸/۵ درصد از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و ۵/۲ درصد از محل واگذاری دارایی‌های مالی تامین شد. ترکیب مصارف

جدول ۱۱-۱- منابع و مصارف بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدها و هزینه‌های اختصاصی) (میلیارد ریال - درصد)

سهم از کل	درصد	عملکرد		سهم از کل	درصد	مصوب (۱)		تغییر	درصد	تغییر
		۱۳۹۰	۱۳۸۹			۱۳۹۰	۱۳۸۹			
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۱/۲	۱۱۷۵۲۸۵/۵	۸۹۶۰۷۳/۸	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۱/۴	۱۵۴۵۸۷۰/۱	۱۱۷۶۸۹۷/۶	منابع
۴۶/۳	۴۲/۹	۴۱/۷	۵۴۴۴۷۰/۴	۳۸۴۲۸۸/۰	۲۹/۵	۴۲/۷	۲۱/۴	۶۰۹۹۸۹/۶	۵۰۲۲۶۹/۲	درآمدها
۴۸/۵	۴۸/۶	۳۰/۸	۵۶۹۹۰۸/۷	۴۳۵۷۸۰/۲	۳۸/۲	۳۸/۸	۲۹/۵	۵۹۰۷۱۱/۳	۴۵۶۱۷۴/۰	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۵/۲	۸/۵	-۱۹/۹	۶۰۹۰۶/۴	۷۶۰۰۵/۷	۲۲/۳	۱۸/۶	۵۸/۰	۳۴۵۱۶۹/۲	۲۱۸۴۵۴/۵	واگذاری دارایی‌های مالی
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۱/۲	۱۱۷۵۲۸۵/۵	۸۹۶۰۷۳/۸	۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۱/۴	۱۵۴۵۸۷۰/۱	۱۱۷۶۸۹۷/۶	مصارف
۷۴/۷	۷۳/۶	۳۳/۱	۸۷۷۷۰۱/۹	۶۵۹۳۴۱/۵	۵۸/۱	۶۲/۰	۲۲/۰	۸۹۷۹۲۰/۷	۷۲۹۸۷۹/۹	پرداخت‌های هزینه‌ای
۲۴/۶	۲۳/۷	۳۵/۸	۲۸۹۰۰۱/۰	۲۱۲۸۴۵/۰	۲۲/۶	۲۶/۹	۱۰/۴	۳۴۹۷۴۹/۴	۳۱۶۹۲۹/۵	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای
۰/۷	۲/۷	-۶۴/۱	۸۵۸۲/۶	۲۳۸۸۷/۴	۱۹/۳	۱۱/۱	۱۲۹/۲	۲۹۸۲۰۰/۰	۱۳۰۰۸۸/۳	تملك دارایی‌های مالی

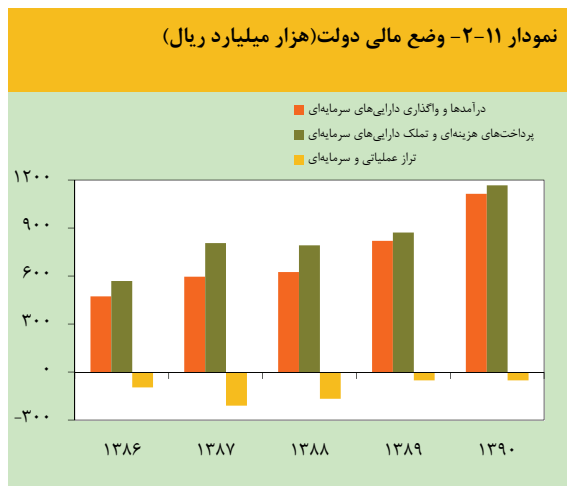
۱- ارقام مصوب با احتساب اصلاحیه‌های بودجه تغییر یافته‌اند.

درصد تحقق برخوردار بود. بدین ترتیب، براساس عملکرد درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای دولت در سال ۱۳۹۰، تراز عملیاتی بودجه عمومی دولت ۳۳۳۲۳۱/۵ میلیارد ریال کسری داشت.

پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری) دولت (به استثنای پرداخت‌های اختصاصی) در سال ۱۳۹۰ به ۸۷۷۷۰۱/۹ میلیارد ریال رسید که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل از ۳۳/۱ درصد رشد و در مقایسه با رقم بودجه مصوب، از ۹۷/۷

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۰

نفتی و منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول ۵۶۹۹۰۸/۷ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مصوب ۹۶/۵ درصد تحقق و در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۳۰/۸ درصد افزایش داشت. در این سال تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی) ۲۸۹۰۰۱ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۳۵/۸ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۸۲/۶ درصد تحقق داشت. بدین ترتیب، خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۰ معادل ۲۸۰۹۰۷/۶ میلیارد ریال مازاد داشت.

در سال ۱۳۹۰، دریافتهای دولت از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای شامل منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های

جدول ۱۱-۲- وضع مالی دولت (به استثنای درآمدها و پرداخت‌های اختصاصی)

(میلیارد ریال)

تغییر (درصد)	سال				
	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸
	۴۱/۷	-۱۷/۶	۵۴۴۴۷۰/۴	۳۸۴۲۸۸/۰	۴۶۶۵۴۶/۱
	۲۶/۳	-۵/۲	۳۵۹۴۵۱/۵	۲۸۴۵۲۷/۹	۳۰۰۰۳۵/۵
	۸۵/۵	-۴۰/۱	۱۸۵۰۱۸/۹	۹۹۷۶۰/۱	۱۶۶۵۱۰/۶
	۳۳/۱	۱۱/۰	۸۷۷۷۰/۱۹	۶۵۹۳۴۱/۵	۵۹۳۷۸۳/۹
	۲۱/۲	۱۱۶/۲	-۳۳۳۲۳۱/۵	-۲۷۵۰۵۳/۵	-۱۲۷۲۳۷/۸
	۳۰/۸	۱۷۴/۷	۵۶۹۹۰۸/۷	۴۳۵۷۸۰/۲	۱۵۸۶۱۳/۳
	۳۵/۸	۷/۴	۲۸۹۰۰۱/۰	۲۱۲۸۴۵/۰	۱۹۸۱۷۳/۱
	۲۶/۰	□	۲۸۰۹۰۷/۶	۲۲۲۹۳۵/۲	-۳۹۵۵۹/۸
	۰/۴	-۶۸/۸	-۵۲۳۲۳/۸	-۵۲۱۱۸/۳	-۱۶۶۷۹۷/۶

نسبت به تولید ناخالص داخلی

تغییر (واحد درصد)	درصد				
	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۸۸
	۰/۶	-۳/۹	۸/۷	۸/۱	۱۲/۰
	-۰/۲	-۱/۷	۵/۸	۶/۰	۷/۷
	۰/۹	-۲/۲	۳/۰	۲/۱	۴/۳
	۰/۱	-۱/۳	۱۴/۱	۱۳/۹	۱۵/۲
	۰/۵	-۲/۵	-۵/۳	-۵/۸	-۳/۳
	-۰/۱	۵/۱	۹/۱	۹/۲	۴/۱
	۰/۱	-۰/۶	۴/۶	۴/۵	۵/۱
	-۰/۲	۵/۷	۴/۵	۴/۷	-۱/۰
	۰/۳	۳/۲	-۰/۸	-۱/۱	-۴/۳

در سال ۱۳۹۰ با ۵۲۳۲۳/۸ میلیارد ریال کسری مواجه شد که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۰/۴ درصد افزایش داشت. رقم مذکور در مقایسه با مصوب بودجه ۱۱۱/۴ درصد تحقق یافت. در

با توجه به عملکرد درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای و واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، تراز عملیاتی و سرمایه‌ای (مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای)

به عواید نفت و گاز از طریق افزایش سهم درآمدهای عمومی در تامین اعتبارات هزینه‌ای دولت، بازنگری قوانین و مقررات مالیاتی ناظر بر معافیت‌ها و مشوق‌های مالیاتی، افزایش نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی تا سطح حداقل ۱۰ درصد، اجرای کامل قانون مالیات بر ارزش افزوده و افزایش سالانه نرخ مالیات بر ارزش افزوده به میزان یک واحد درصد تا پایان برنامه و رسیدن به نرخ هشت درصد (۸٪) و افزایش نسبت درآمدهای عمومی به استثنای درآمدهای نفت و گاز به اعتبارات هزینه‌ای به طور متوسط سالانه ده درصد (۱۰٪) در کنار فهرستی از انواع تکالیف و برنامه‌های متعدد برای توسعه نظام مالیاتی کشور، اقدامات قابل توجهی را در اولین سال اجرای برنامه پنجم توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور (۱۳۹۰) انجام داد.

سال مورد بررسی، واگذاری دارایی‌های مالی معادل ۶/۴۰۹۰۶ میلیارد ریال و تملک دارایی‌های مالی معادل ۶/۸۵۸۲ میلیارد ریال بود و در نتیجه، خالص واگذاری دارایی‌های مالی با ۸/۵۲۳۲۳ میلیارد ریال مازاد مواجه شد و کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای از این محل تامین مالی شد.

۱۱-۲- درآمد‌ها و پرداخت‌های هزینه‌ای

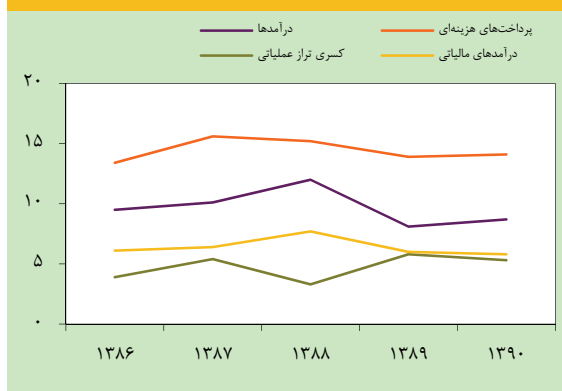
۱۱-۲-۱- درآمد‌های مالیاتی

در سال ۱۳۹۰، درآمد‌های مالیاتی دولت شامل مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم مبلغ ۵۱/۵۳۵۹۴ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۳/۲۶ درصد افزایش داشت^(۱). درآمد‌های مذکور در سال ۱۳۹۰ در مقایسه با رقم مصوب بودجه معادل ۱/۱۱ درصد عدم تحقق داشت. از مجموع درآمد‌های مالیاتی، ۶/۴۱۷۲۲ میلیارد ریال (۳/۶۱ درصد) از محل مالیات‌های مستقیم و ۸/۳۳۱۳۹ میلیارد ریال (۷/۳۸ درصد) از محل مالیات‌های غیرمستقیم وصول گردید که در مقایسه با ارقام مشابه سال قبل به ترتیب ۶/۳۰ و ۱/۲۰ درصد افزایش و در مقایسه با ارقام مصوب بودجه به ترتیب ۱/۹۲ و ۲/۸۴ درصد تحقق یافت. سهم مالیات‌های مستقیم و غیرمستقیم از کل درآمد‌های مالیاتی دولت در سال ۱۳۸۹ نیز به ترتیب ۳/۵۹ و ۷/۴۰ درصد بود.

سازمان امور مالیاتی کشور در راستای انجام وظایف ذاتی و قانونی خود مبنی بر تامین مالی بودجه دولت، بازتوزیع درآمد در جامعه، تخصیص بهینه منابع، تثبیت نوسانات اقتصادی و همچنین تکالیفی که طبق قانون برنامه پنجم توسعه برای آن پیش‌بینی شده مبنی بر قطع کامل وابستگی اعتبارات هزینه‌ای

۱- با توجه به تمهیدات و اقداماتی که از سال قبل توسط سازمان امور مالیاتی کشور به عمل آمد، تعداد اظهارنامه‌های مالیاتی در سال ۱۳۹۰ به رقم ۴۴۰۱۳۱۰ فقره رسید که نسبت به سال ۱۳۸۹ از حدود ۹ درصد افزایش برخوردار گردید. به علاوه، ۴۴ درصد اظهارنامه‌های مذکور به صورت الکترونیکی دریافت شدند و این امر مبین تلاش سازمان امور مالیاتی کشور در راستای گسترش فرهنگ استفاده از بستر فن‌آوری و خدمات دولت الکترونیکی در حیطه وظایف محوله می‌باشد.

نمودار ۱۱-۳- نسبت برخی ارقام بودجه عمومی دولت به تولید ناخالص داخلی (۱۳۸۳=۱۰۰) (درصد)

در سال مورد بررسی، در میان اجزای مالیات‌های مستقیم، وصولی مالیات اشخاص حقوقی (شامل اشخاص حقوقی دولتی و غیردولتی) معادل ۶/۱۵۷۸۹۲ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۵/۳۵ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۳/۹۱ درصد تحقق داشت. در سال مذکور، مالیات اشخاص حقوقی دولتی به میزان ۳/۱۰۷ درصد و مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی به میزان ۵/۸۱ درصد تحقق داشت. شایان ذکر است وصول مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی وابسته به سود

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۰

مصوب ۸۰/۶ درصد تحقق داشت. برخی از عوامل عدم تحقق ۱۹/۴ درصدی مالیات بر واردات در سال ۱۳۹۰ را می‌توان به شرح زیر برشمرد:

۱- بالا بودن تعرفه‌های وارداتی بسیاری از کالاهای وارداتی کم‌حجم، پرمصرف و دارای ارزش بالا (مانند گوشی‌های تلفن همراه، سیگار، پوشاک، پارچه و ...) موجب افزایش قاچاق آنها شده است. البته با تدابیر مناسب، مساله سیگار نسبتاً حل شد و از عملکرد مناسبی برخوردار گردید.

۲- وجود تخفیف‌ها و معافیت‌های موردی در خصوص حقوق ورودی کالاها و تخفیفات در سود بازرگانی کالاهای وارده از برخی مبادی خاص کشور و مناطق آزاد تجاری و ویژه اقتصادی

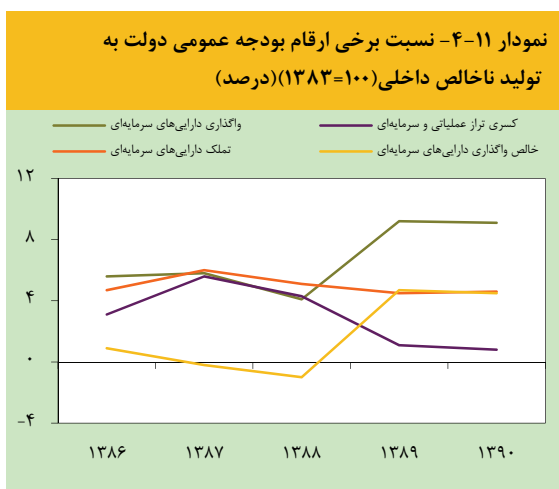
۳- سیاست مدیریت (کاهش نسبی) واردات که موجب شد مجموع واردات گمرکی در سال ۱۳۹۰ نسبت به سال قبل ۴/۱ درصد کاهش یابد.

۴- کنترل واردات خودرو که یکی از پایه‌های اصلی مالیات بر واردات است.

مالیات بر کالاها و خدمات در سال ۱۳۹۰ معادل ۶۰۱۰۴/۱ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۵۸/۶ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۸۹/۵ درصد تحقق داشت. علت عمده رشد ردیف مزبور افزایش ۱۴۶/۶ درصدی ردیف «فروش فرآورده‌های نفتی» و افزایش ۵۶/۵ درصدی ردیف «مالیات بر ارزش افزوده» در سال ۱۳۹۰ نسبت به سال قبل بود.

با توجه به عملکرد درآمدهای مالیاتی طی چند سال گذشته، نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی از ۶/۸ درصد در سال ۱۳۸۴ به ترتیب به ۶/۳، ۶/۱ و ۶/۴ درصد در سال‌های ۱۳۸۵، ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ کاهش و به ۷/۷ درصد در سال ۱۳۸۸ افزایش یافت. در سال‌های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰، این نسبت به ترتیب به ۶/۰ و ۵/۸ درصد کاهش یافت. شایان ذکر است

محقق شده در سال گذشته بوده و عملکرد این بخش به ویژه در مورد شرکت‌های بزرگ تحت تاثیر بحران مالی جهانی و در مواردی تحت تاثیر قانون هدفمندسازی یارانه‌ها قرار داشته و فعالیت این شرکت‌ها را از حیث سودآوری متاثر ساخته است. همچنین، تعدادی از شرکت‌ها در تیر ماه ۱۳۹۰ اظهارنامه خود را با زبان تسلیم نموده‌اند. لذا تحقق کامل مالیات بر شرکت‌های غیردولتی امکان‌پذیر نبوده است.

وصولی مالیات بر درآمد در سال ۱۳۹۰ معادل ۴۹۶۱۲/۳ میلیارد ریال شامل مالیات حقوق (۳۱۱۱۲/۸ میلیارد ریال)، مشاغل (۱۶۲۴۴/۵ میلیارد ریال)، مستغلات (۲۱۶۴/۸ میلیارد ریال) و سایر (۹۰/۳ میلیارد ریال) بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۲۰/۷ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۹۴/۰ درصد تحقق داشت. همچنین در سال مورد بررسی، مالیات بر ثروت شامل مالیات بر ارث، نقل و انتقالات سرقفلی، حق تمبر و اوراق بهادار و متفرقه ۱۲۹۱۲/۷ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم سال قبل ۱۶/۰ درصد رشد و در مقایسه با رقم مصوب ۹۵/۰ درصد تحقق داشت.

در میان اجزای مالیات‌های غیرمستقیم، وصولی مالیات بر واردات مبلغ ۷۸۹۲۹/۸ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۱/۳ درصد افزایش و در مقایسه با رقم

۱۳۸۴ تا ۱۳۸۶، ۵/۲ درصد، در سال‌های ۱۳۸۷، ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹ به ترتیب ۵/۴، ۶/۸ و ۶/۰ درصد و در سال ۱۳۹۰، ۵/۸ درصد بود.

نسبت‌های مذکور با احتساب «مالیات عملکرد نفت» طی سال‌های ۸۸-۱۳۸۴ می‌باشد. بدون احتساب این جزء، نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی طی سال‌های

کادر شماره ۳- معافیت مالیاتی در سال ۱۳۹۰

طبق جزء (الف) بند ۷۸ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور، سقف معافیت مالیاتی موضوع مواد ۸۴ و ۸۵ قانون مالیات‌های مستقیم برای سال ۱۳۹۰ مبلغ پنجاه و هشت میلیون و دویست هزار ریال در سال تعیین شد.

۱۱-۲-۲- سایر درآمدها

بودجه عمومی دولت حاصل از اجرای هدفمند کردن یارانه حامل‌های انرژی در سال ۱۳۹۰ مبلغ ۴۰ هزار میلیارد ریال لحاظ شده بود. سهم بودجه عمومی دولت از عملکرد یارانه‌ها در سال ۱۳۹۰ به میزان صفر بوده است.

در سال ۱۳۹۰، سایر درآمدهای دولت شامل درآمدهای حاصل از مالکیت دولت، درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات، درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات و درآمدهای متفرقه حدود ۱۸۵۰۱۸/۹ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۸۵/۵ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۹۰/۰ درصد تحقق داشت.

در سال مورد بررسی، درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات به ۲۱۶۲۷/۵ میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل ۲۰/۶ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۸۶/۹ درصد تحقق داشت. درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات در سال ۱۳۹۰ به ۸۰۸۲/۲ میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل از ۶۲/۹ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب از ۷۱/۴ درصد تحقق برخوردار بود. درآمدهای متفرقه نیز به ۸۲۹۱۶/۷ میلیارد ریال رسید که نسبت به سال قبل افزایش ۱۱/۱ برابری و نسبت به رقم مصوب بودجه ۴۴۷/۷ درصد تحقق داشت. علت عمده رشد و درصد تحقق بالای درآمدهای متفرقه مربوط به ردیف «مابه‌التفاوت نرخ فروش ارز حاصل از فروش نفت خام و میعانات گازی» می‌باشد.

در سال مورد بررسی، درآمدهای حاصل از مالکیت دولت به ۷۲۳۹۲/۵ میلیارد ریال رسید که در مقایسه با سال قبل ۴/۳ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۵۲/۰ درصد عدم تحقق داشت. علت عمده عدم تحقق درآمدهای حاصل از مالکیت دولت، عدم تحقق منابع حاصل از هدفمند کردن یارانه حامل‌های انرژی (قسمت مربوط به منابع بودجه عمومی دولت) بود. مجموع منابع مربوط به هدفمند کردن یارانه‌ها در سال ۱۳۹۰ مبلغ ۵۴۰ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شد. مبلغ ۵۰۰ هزار میلیارد ریال آن در اختیار سازمان هدفمند کردن یارانه‌ها (مندرج در پیوست شماره ۳ قانون) برای پرداخت سهم خانوار و دولت (موضوع مواد ۷ و ۱۱ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای) معادل ۴۰۰ هزار میلیارد ریال و سهم تولید (موضوع ماده ۸ قانون مذکور) معادل ۱۰۰ هزار میلیارد ریال و سهم

در سال مورد بررسی، سهم هریک از ردیف‌های درآمدهای حاصل از مالکیت دولت، درآمدهای حاصل از فروش کالاها و خدمات، درآمدهای حاصل از جرایم و خسارات و درآمدهای متفرقه از کل سایر درآمدها به ترتیب ۳۹/۱، ۱۱/۷، ۴/۴ و ۴۴/۸ درصد بود.

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۰

جدول ۱۱-۳- منابع بودجه عمومی دولت (به استثنای درآمدهای اختصاصی)

(میلیارد ریال)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۸		
۴۶/۳	۴۲/۹	۴۱/۷	-۱۷/۶	۵۴۴۴۷۰/۴	۳۸۴۲۸۸/۰	۴۶۶۵۴۶/۱	درآمدها
۳۰/۶	۳۱/۸	۲۶/۳	-۵/۲	۳۵۹۴۵۱/۵	۲۸۴۵۲۷/۹	۳۰۰۰۳۵/۵	درآمدهای مالیاتی
۱۵/۷	۱۱/۱	۸۵/۵	-۴۰/۱	۱۸۵۰۱۸/۹	۹۹۷۶۰/۱	۱۶۶۵۱۰/۶	سایر درآمدها
۴۸/۵	۴۸/۶	۳۰/۸	۱۷۴/۷	۵۶۹۹۰۸/۷	۴۳۵۷۸۰/۲	۱۵۸۶۱۳/۳	واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای
۵/۲	۸/۵	-۱۹/۹	-۶۵/۵	۶۰۹۰۶/۴	۷۶۰۰۵/۷	۲۲۰۱۱۳/۸	واگذاری دارایی‌های مالی
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۱/۲	۶/۰	۱۱۷۵۲۸۵/۵	۸۹۶۰۷۳/۸	۸۴۵۲۷۳/۲	جمع

هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۰ معادل ۷۵/۲ درصد بود که در مقایسه با نسبت مزبور در سال قبل (معادل ۷۵/۶ درصد) کاهش یافت.

از مجموع پرداخت‌های هزینه‌ای دولت در سال مورد بررسی، ۸۳۵۷۱۷/۹ میلیارد ریال (۹۵/۲ درصد) بابت پرداخت‌های هزینه‌ای ملی شامل پرداخت‌های ردیف‌های درآمد- هزینه‌ای دستگاه‌های اجرایی، تقویت بنیه دفاعی، یارانه کالاهای اساسی، حقوق کارکنان و سایر موارد و ۴۱۹۸۴ میلیارد ریال (۴/۸ درصد) بابت پرداخت‌های هزینه‌ای استانی بود. پرداخت‌های هزینه‌ای ملی و استانی در مقایسه با ارقام مشابه سال قبل به ترتیب ۳۴/۲ و ۱۵/۰ درصد افزایش یافت.

در سال مورد بررسی، در مجموع مبلغ ۱۵۵۰۷۲/۳ میلیارد ریال (حدود ۱۷/۷ درصد از کل پرداخت‌های هزینه‌ای) بابت حقوق و مزایای مستمر کارکنان رسمی و پیمانی پرداخت شد. در این سال در راستای اجرای بند ۷۹ ماده واحده قانون بودجه و ماده ۵۰ قانون برنامه پنجم توسعه، ضریب حقوق کارمندان مشمول قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت از ۶۳۶ در سال ۱۳۸۹ به ۷۰۰ در سال ۱۳۹۰ افزایش یافت.

براساس آمار وزارت امور اقتصادی و دارایی، مجموع یارانه پرداختی کالاهای اساسی دولت در سال ۱۳۹۰ با ۴۵/۶ درصد افزایش نسبت به سال قبل به ۱۲۵۵۳۳/۴ میلیارد ریال

وصولی درآمدهای استانی در سال ۱۳۹۰ مبلغ ۲۰۹۵۵۲ میلیارد ریال (عمدتاً درآمدهای مالیاتی مستقیم) بود. عملکرد مذکور در مقایسه با رقم مشابه سال قبل حدود ۱۹/۱ درصد رشد و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۱۰۹/۷ درصد تحقق داشت. در سال مورد بررسی، در میان عملکرد استان‌های کشور، استان قزوین با ۱۳۶/۲ درصد تحقق و استان آذربایجان شرقی با ۱۰۳/۲ درصد تحقق به ترتیب بیشترین و کمترین میزان تحقق درآمدها را دارا بودند. همچنین، استان یزد با ۲۸/۹ درصد رشد بیشترین و استان هرمزگان با ۱/۲ درصد کاهش، کمترین میزان رشد وصولی درآمدها در سال ۱۳۹۰ در مقایسه با سال قبل را داشتند.

۱۱-۲-۳- پرداخت‌های هزینه‌ای

در سال ۱۳۹۰، پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری) دولت^(۱) (به استثنای پرداخت‌های اختصاصی) معادل ۸۷۷۷۰۱/۹ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۳۳/۱ درصد رشد و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۹۷/۷ درصد تحقق داشت. سهم پرداخت‌های هزینه‌ای دولت از مجموع پرداخت‌های

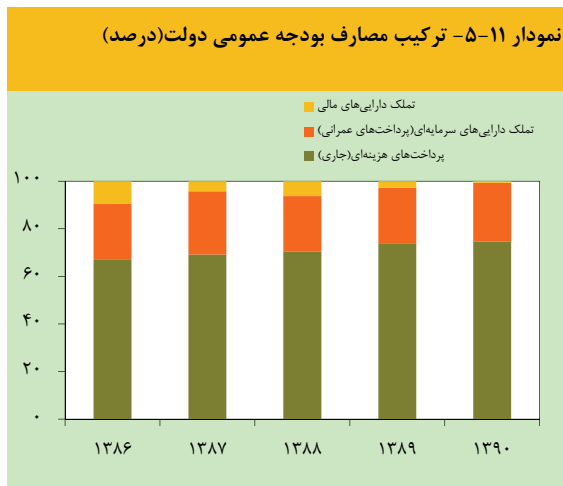
۱- شامل پرداخت‌های خزانه بابت اعتبارات هزینه‌ای (جاری) دستگاه‌های مرکزی و محلی (استانی)، حقوق و مزایای مستمر کارکنان رسمی و پیمانی دستگاه‌های اجرایی و ردیف‌های متفرقه جداول قانون بودجه سال ۱۳۸۹ می‌باشد.

فصل ۱۱ بودجه و برنامه‌های مالی دولت

۱۸۹۳۳/۴ میلیارد ریال (۱۵/۱ درصد) بابت سایر کالاها اختصاص یافت.

بالغ گردید. در سال مذکور، نسبت یارانه پرداختی دولت به تولید ناخالص داخلی به قیمت‌های جاری به ۲/۰ درصد رسید که در مقایسه با نسبت مشابه سال قبل (۱/۸ درصد)، ۰/۲ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد.

نمودار ۱۱-۵- ترکیب مصارف بودجه عمومی دولت (درصد)

از مجموع یارانه ۱۲۵۵۳۳/۴ میلیارد ریالی پرداختی در سال مورد بررسی، ۳۵۰۰۰ میلیارد ریال (۲۷/۹ درصد) بابت یارانه گندم و آرد، ۴۰۶۰۰ میلیارد ریال بابت یارانه برق^(۱) (۳۲/۳ درصد)، ۲۵۰۰۰ میلیارد ریال (۱۹/۹ درصد) بابت یارانه کالاهای اساسی، ۶۰۰۰ میلیارد ریال (۴/۸ درصد) بابت یارانه نهاده‌ها و عوامل تولید کشاورزی و

کادر شماره ۴- جزء (الف) بند ۷ قانون بودجه سال ۱۳۹۰

مطابق بند ۷۹ ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۰، هیات وزیران موظف شد سقف افزایش حقوق و مزایا و سایر پرداختی‌های نقدی و غیرنقدی شرکت‌های دولتی، موسسات انتفاعی وابسته به دولت، نهادها و موسسات عمومی غیردولتی، بانک‌ها و بیمه‌ها موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری به کارکنان و مدیران خود را تعیین کند. طبق تصویب‌نامه شماره ۶۵۶۹۹ مورخ ۱۳۹۰/۳/۲۹ هیات وزیران، ضریب حقوق شاغلان مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری برای سال ۱۳۹۰ به میزان ۷۰۰ تعیین گردید.

۱۱-۳- واگذاری و تملك دارایی‌های سرمایه‌ای

در سال ۱۳۹۰، مبلغ ۵۶۹۹۰۸/۷ میلیارد ریال از محل واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای به خزانه واريز شد که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۳۰/۸ درصد افزایش داشت. از کل رقم مذکور، معادل ۹۹/۷ درصد (۵۶۸۲۷۷/۱ میلیارد ریال) از محل منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های آن و معادل ۰/۳ درصد (۱۶۳۱/۵ میلیارد ریال) از محل منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول بود. رقم عملکرد واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۹۰ نسبت به رقم مصوب معادل ۳/۵ درصد عدم تحقق داشت. عدم تحقق منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های

۱۱-۲-۴- تراز عملیاتی بودجه عمومی دولت

در سال ۱۳۹۰، عملکرد بودجه عمومی دولت از نظر درآمدها و پرداخت‌های هزینه‌ای (بدون احتساب درآمدها و پرداخت‌های اختصاصی) به ترتیب معادل ۵۴۴۴۷۰/۴ و ۸۷۷۷۰۱/۹ میلیارد ریال بود. به این ترتیب، تراز عملیاتی بودجه عمومی ۳۳۳۲۳۱/۵ میلیارد ریال کسری داشت که نسبت به رقم کسری تراز عملیاتی سال قبل ۲۱/۲ درصد افزایش نشان می‌دهد. رقم مذکور ۱۵/۷ درصد بیشتر از رقم پیش‌بینی شده در بودجه مصوب بود.

۱- موضوع ردیف ۵۲۰۰۱۹ جدول شماره ۹ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور

گزارش اقتصادی و ترازنامه سال ۱۳۹۰

در سال ۱۳۹۰، براساس حکم ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت و ماده ۱۲ قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور، مبلغ ۴۰۰۶۲ میلیارد ریال بابت حوادث غیرمترقبه به دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط پرداخت شد که نسبت به رقم مشابه سال قبل حدود ۲۷/۴ درصد افزایش یافت.

در سال ۱۳۹۰، سهم پرداخت‌های هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از مجموع پرداخت‌های دولت به ترتیب حدود ۷۴/۷ و ۲۴/۶ درصد بود. نسبت‌های مزبور در سال ۱۳۸۹ به ترتیب معادل ۷۳/۶ و ۲۳/۸ درصد بود.

در سال ۱۳۹۰، با توجه به ارقام واگذاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که به ترتیب معادل ۵۶۹۹۰۸/۷ و ۲۸۹۰۰۱/۰ میلیارد ریال بود، خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با ۲۸۰۹۰۷/۶ میلیارد ریال مازاد مواجه گردید که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل حدود ۲۶/۰ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۱۱۶/۶ درصد تحقق یافت.

نفتی به میزان ۰/۵ درصد و عدم تحقق منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیرمنقول ۹۱/۷ درصد بود. رقم عملکرد منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی در سال ۱۳۹۰ نسبت به سال قبل به میزان ۳۰/۸ درصد و منابع حاصل از فروش اموال منقول و غیر منقول ۲۶ درصد افزایش یافت.

در سال ۱۳۹۰، پرداخت بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (پرداخت‌های عمرانی) در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۳۵/۸ درصد افزایش و نسبت به رقم مصوب ۸۲/۶ درصد تحقق داشت. از مجموع پرداخت‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، ۲۳۵۷۶۱/۸ میلیارد ریال (۸۱/۶ درصد) بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و ۵۳۲۳۹/۲ میلیارد ریال (۱۸/۴ درصد) بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی بود. نسبت عملکرد هریک از ردیف‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی به کل رقم تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در سال ۱۳۸۹ به ترتیب ۷۶/۶ و ۲۳/۴ درصد بود.

جدول ۱۱-۴- مصارف بودجه عمومی دولت (به‌استثنای درآمدها و هزینه‌های اختصاصی)

(میلیارد ریال)

سهم (درصد)	درصد تغییر		سال				
	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۸۸		
۷۴/۷	۷۳/۶	۳۳/۱	۱۱/۰	۸۷۷۷۰/۱/۹	۶۵۹۳۴۱/۵	۵۹۳۷۸۲/۹	پرداخت‌های هزینه‌ای (جاری)
۲۴/۶	۲۳/۸	۳۵/۸	۷/۴	۲۸۹۰۰/۱/۰	۲۱۲۸۴۵/۰	۱۹۸۱۷۲/۱	تملک دارایی‌های سرمایه‌ای
۰/۷	۲/۷	-۶۴/۱	-۵۵/۲	۸۵۸۲/۶	۲۳۸۸۷/۴	۵۳۳۱۶/۲	تملک دارایی‌های مالی
۱۰۰/۰	۱۰۰/۰	۳۱/۲	۶/۰	۱۱۷۵۲۸۵/۵	۸۹۶۰۷۳/۸	۸۴۵۲۷۳/۲	جمع

۱۱-۳-۱- تراز عملیاتی و سرمایه‌ای بودجه عمومی دولت

در سال ۱۳۹۰، مجموع تراز عملیاتی و خالص واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای با ۵۲۳۲۳/۸ میلیارد ریال کسری مواجه شد که در مقایسه با رقم کسری سال قبل به میزان ۵۲۱۱۸/۳ میلیارد ریال، حدود ۰/۴ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۱۱۱/۴ درصد تحقق داشت. کسری مزبور از محل خالص واگذاری دارایی‌های مالی تامین شد. در سال ۱۳۹۰، نسبت کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای دولت به تولید ناخالص داخلی معادل ۰/۸

۱۱-۴- واگذاری و تملک دارایی‌های مالی

در سال ۱۳۹۰، واگذاری دارایی‌های مالی شامل استفاده از منابع خارجی و داخلی مبلغ ۶۰۹۰۶/۴ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۱۹/۹ درصد کاهش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۸۲/۴ درصد عدم تحقق داشت.

همچنین در سال مذکور، براساس ارقام مصوب بودجه مبلغ ۱۷۵۰۰ میلیارد ریال منابع حاصل از واگذاری معادن و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای لحاظ شده بود که عملکرد آن ۱/۹ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مصوب تحقق بسیار ناچیزی داشت. رقم عملکرد سال گذشته این ردیف ۸۵۵۰/۱ میلیارد ریال بود.

در سال ۱۳۹۰، تملک دارایی‌های مالی مبلغ ۸۵۸۲/۶ میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۶۴/۱ درصد کاهش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۲/۹ درصد تحقق داشت. از رقم مذکور، ۸۴۴/۸ میلیارد ریال مربوط به موجودی حساب منابع عمومی کشور نزد بانک مرکزی در پایان سال ۱۳۹۰ است^(۱).

۱۱-۴-۱- خالص واگذاری دارایی‌های مالی

با توجه به ارقام واگذاری و تملک دارایی‌های مالی به ترتیب به میزان ۶۰۹۰۶/۴ و ۸۵۸۲/۶ میلیارد ریال، خالص واگذاری دارایی‌های مالی در سال ۱۳۹۰ مبلغ ۵۲۳۲۳/۸ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۰/۴ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب بودجه ۱۱۱/۴ درصد تحقق داشت. رقم مزبور برای تامین کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای استفاده شد.

عدم تحقق مذکور عمدتاً ناشی از عدم تحقق ۸۳/۳ درصدی وصولی از محل واگذاری شرکت‌های دولتی و عدم تحقق ۱۰۰ درصدی منابع حاصل از واگذاری معادن و طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بود. در سال مورد بررسی، معادل ۹۹/۲ درصد از مجموع واگذاری دارایی‌های مالی از محل منابع داخلی و ۰/۸ درصد از محل منابع خارجی صورت گرفت. نسبت‌های مذکور در سال قبل به ترتیب ۹۹/۶ و ۰/۴ درصد بود.

در سال ۱۳۹۰، ردیف «استفاده از موجودی حساب ذخیره ارزی» به میزان صفر بود و مجموع استفاده از منابع داخلی از ۷۵۷۰۴/۶ میلیارد ریال در سال ۱۳۸۹ با حدود ۲۰/۲ درصد کاهش به ۶۰۳۹۵/۷ میلیارد ریال در سال ۱۳۹۰ رسید.

طبق ارقام مصوب بودجه سال ۱۳۹۰، مبلغ ۲۹۰ هزار میلیارد ریال وصولی از محل واگذاری شرکت‌های دولتی پیش‌بینی شده بود، اما عملکرد آن ۴۸۳۹۶ میلیارد ریال بود که در مقایسه با رقم مشابه سال قبل ۲۸/۰ درصد افزایش و در مقایسه با رقم مصوب ۱۶/۷ درصد تحقق نشان می‌دهد.

۱- بدون در نظر گرفتن موجودی حساب منابع بودجه عمومی دولت، رقم تملک دارایی‌های مالی در سال ۱۳۹۰ نسبت به رقم مشابه سال قبل ۶۷/۶ درصد کاهش و در مقایسه با رقم بودجه مصوب ۲/۶ درصد تحقق داشت.